

MARKÉTA ŠICHTAŘOVÁ: DANĚ NÁS DUSÍ

- CZ24 News | 14. ledna 2021

EU: Krize z let 2008–2009 se projevila i v přístupu Evropy k daním. A další krize, která začala v roce 2020, pak už všechno jenom dorazila.

Zatímco před první z obou krizí, tedy v roce 2007, činil v zemích EU poměr vybraných daní k HDP 39,2 %, po krizi systematicky rostl, takže v roce 2018 už činil 40,3 %. *)

V zemích eurozóny je to vidět ještě víc. Ze 40,1 % v roce 2007 vyskočil poměr vybraných daní k HDP na 41,7 % v roce 2018. Vysoké daně ale ekonomiku dusí. To se pak nemůžeme divit, že Evropa dlouhodobě moc neroste.

To, že má eurozóna vyšší zdanění ekonomiky než celá EU, je dáno tím, že některé země mimo eurozónu mají daně relativně nízké a vybírají jich málo. Třeba v Rumunsku činí inkaso daní k HDP jen 27,1 %. V roce 2007 to přitom bylo 29 %. Rumuni tedy po krizi snížili zdanění ekonomiky a šli tím proti proudu evropských socialistů.

Naopak v zemích, kde bují socialismus, daně rychle rostou. Ve Francii v roce 2007 činil příjem z daní 44,5 % HDP, aby v roce 2018 činil už 48,4 % HDP. V Belgii vyskočily daně ze 45,5 % na 47,2 %, daněna je tedy skoro polovina ekonomiky. To je vskutku nezdravé. Až příliš mnoho lidí má pak důvod daně neplatit a nemá také motivaci se snažit, protože jim stejně polovinu peněz stát vezme. Příliš vysoké daně ekonomiku jednoznačně brzdí.

Zajímavé je, že ačkoli má Francie tak vysoké daně, její vládní dluh stejně roste. Problém Francie tedy evidentně není v příjmech státního rozpočtu, ale ve štědrých výdajích, jelikož Francie si stále kromě socialismu hraje i na vojenskou velmoc, což ji finančně tíží.

Není přitom pravdou, že bohaté země mají vysoké daně, jak často tvrdí socialisté. Socialisté dokonce často stavějí logiku na hlavu tím, že se tváří, že vysoké daně jsou zdrojem prosperity.

Například ve Švýcarsku měli v roce 2007 ukazatel na 26,3 % a v roce 2018 ho mají jen na 28,1 % – a Švýcarsko je jistě bohatou a rozvinutou ekonomikou, kterou i Němci chtějí dohnat. Spíše je to tedy obráceně: vysoké daně každou ekonomiku dusí. Proto chudé ekonomiky nemají šanci vysoké daně zvládnout; chudá země s tak vysokým zdaněním, jaké vidíme třeba ve Skandinávii, by ekonomicky zkolabovala. Pouze bohatá země si může vysoké zdanění dovolit, protože ji to sice také ekonomicky ničí, ale ještě to se svým bohatstvím ustojí.

V České republice jsme vyskočili s podílem daní na HDP z 34,5 % na 36,2 %. Jsme tedy stále pod průměrem EU. Slovensko má ale menší státní ekonomiku, jelikož z 29,3 % vyskočilo jen na 34,3 %. Jasně se ale ukazuje, že Slováci s eurem mají procentuálně rychlejší růst daní než Češi bez eura. Slovenské daně vyskočily o pět procentních bodů a české o necelé dva. Slováci nás v daních nejspíš brzy předeženou.

Nepříjemným zjištěním tedy je, že ve většině zemí včetně nás se stát na úkor soukromého sektoru z dlouhodobého pohledu rozpíná. Zbývá tak stále méně soukromé ekonomiky, která je schopna uživit bobtnající ekonomiku státní. A nám zůstává v kapse procentuálně menší podíl z peněz, které si vyděláme.

A aby toho nebylo málo, daně jsou špatně nastaveny. Čím socialističtější politik, tím raději zdaňuje příjmy a majetek a méně ochotně zdaňuje spotřebu. Daně ze spotřeby jsou totiž „vidět“, což voliči nemají rádi. Daně z příjmů jsou pro jistou část zaměstnanců do značné míry „neviditelné“, protože necítí na vlastní kapse, že za ně jejich peníze odvádějí zaměstnavatelé. Daně z majetku jsou pak vůbec nejvíc nemorální daní, ale pro socialisty nejoblíbenější.

Stokoruna vybraná na dani z příjmu má ale úplně jiný dopad na ekonomiku než stejná stokoruna vybraná na dani z přidané hodnoty. Když budeme vědět, že velkou část příjmů, které si vyděláme, nám stát sebere, budeme mít slabší motivaci vydělávat. Prostě budeme k práci dost laxní. Pokud by nám naopak celý příjem zůstal a my bychom věděli, že zdaněná bude jen spotřeba, o to větší motivaci vydělávat budeme mít. Kolečka ekonomiky se budou točit mnohem lépe.

Pokud jde o strukturu daní, Evropa měla v roce 2018 nejvíc příjmů z produkce a dovozu. Tyto příjmy v EU tvořily 13,6 % veškerého inkasa daní. Druhou nejpodstatnější položkou bylo sociální pojištění, které činilo 13,3 % všech příjmů. Třetí nejvýraznější položkou bylo zdanění příjmů a majetku, tyto daně tvořily 13,2 % inkasa všech daní.

Eurozóna má ale jinou strukturu než celá EU. U eurozóny je největší položkou sociální pojištění, které činí 15,2 % příjmů. Druhou položkou je zdanění výroby a dovozu (13,3 %) a třetí nejdůležitější položkou je zdanění příjmů a majetku (13 %).

Pro ekonoma, který vidí, jak drahé je zaměstnávat lidi, je však zdanění práce, tedy příjmů z práce, celkem peklem. Čím bude kvůli daním práce dražší, tím víc budou roboti konkurovat lidem a vytlačovat je z trhu práce.

Nejhůř je na tom v tomto ohledu Dánsko, které daní příjmy a bohatství nejvíc (28,9 %). Rumunsko má mnohem zdravější strukturu daní, jelikož tento typ daní představuje jen 4,9 % inkasa všech daní. Českých 8 % je stále rozumných, podobně jako slovenských 7,3 %.

To už mnohem lepší daní, než je daň z příjmů a práce, je daň z přidané hodnoty. Nedemotivuje totiž od práce. Tady překvapivě vede Chorvatsko, které na DPH získává 13,5 % všech

daňových příjmů. Českých 7,7 % je nad průměrem EU (7,1 %).

A nezdravé je i velké zdanění korporací. Příjem ze zdanění právnických osob činí 2,7 % celého inkasa daní v EU i eurozóně. Pro český rozpočet ale představuje 3,5 % všech příjmů. To je moc. V Německu činí ukazatel jen 2,9 %, v Rakousku 2,8 %, v Polsku 2,1 %, v Estonsku 2 % a v Lotyšsku jen 1,1 %.

Bohužel systém nastavení daní není ve většině evropských zemí příliš příznivý hospodářské prosperitě. To pak vytváří nepříjemnou spirálu: vysoké daně demotivující strukturou k práci - zpomalování růstu - větší dluh vlády - snaha vlády daně ještě víc zvýšit.

Tento text cituje pasáže z knihy Šichtařová & Pikora: Jak nepřijít o peníze (2020)

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10190755/2-30102019-AP-EN.pdf/68739572-f06a-51e4-3a5b-86e660a23376>

Autor: Markéta Šichtařová

Zdroj: <https://pravyprostor.cz/>